

PROF. PHDR. VLADIMÍR KEBZA, CSC. – IN MEMORIAM

Vysoký intelekt, empatie, rozvážnost, pracovitost, smysl pro humor, umělecká invence. To jsou ideální vlastnosti pro osobnost psychologa. Jen zřídka se spojí v jednom člověku. Byl jimi bohatě vybaven prof. Kebza, který 27. července ve věku 64 let odložil akordeón a navždy zavřel počítač.

Ucelený obraz člověka se objevuje v plné barevnosti a tvarové vyhraněnosti až tehdy, kdy již není. A tehdy s větším či menším překvapením zjišťujeme, koho jsme to ztratili. Jakýkoliv výčet vlastností a seznam úspěchů a prací vždy zavání snahou o budování pomníku. Ale to je málo. Nejde o sochu, ale o vlys vzpomínek na někoho, koho jsme znali, vážili si ho a měli ho rádi. Nicméně bez základního výčtu se nelze obejít. Při renezančním charakteru osobnosti prof. Kebzy takový seznam bude vždy neúplný. Pro čtenáře tohoto časopisu je nejdůležitější jeho impozantní stopa v preventivní medicíně a podpoře zdraví.

V úvodu své profesní kariéry pracoval prof. Kebza v Psychologickém ústavu ČSAV, kde se zabýval zejména výzkumem kognitivních procesů a později psychosomatikou a psychologií zdraví. V roce 1992 přišel do nově vznikajícího mezioborového týmu, který v rámci mezinárodního grantu vytvářel a ověřoval postupy pro prevenci kardiovaskulárních onemocnění. Od roku 1995 byl vedoucím Odborné skupiny pro psychologii a behaviorální intervence. V rámci práce této skupiny a při řešení mnoha národních a mezinárodních grantů se zabýval výzkumem psychosociálních determinant zdraví, východisky a podmínkami psychické odolnosti, zvládáním stresu, rolí sociální opory, osobní pohody, nerovnostmi ve zdraví a příčinami a možnostmi diagnostiky, terapie a prevence některých poruch, např. syndromu vyhoření, deprese.

Prof. Kebza byl zakladatelem moderního pojetí oboru psychologie zdraví, což bylo formálně stvrzeno i tím, že byl zvolen předsedou výboru Sekce psychologie zdraví Českomoravské psychologické společnosti. Práci v oboru završil monografií Psychosociální determinanty zdraví, která byla oceněna Národní psychiatrickou cenou profesora Vladimíra Vondráčka. Prof. Matějček o této monografii napsal: „Jde o dílo pozoruhodné, důkladné a ve své komplexnosti v daném okruhu psychologické problematiky prioritní.“

Význam osobnosti jednotlivce se znásobuje jeho následovníky. Stejně tak jako byl prof. Kebza vnímavý ke svým klientům a spolupracovníkům, byl štědrý ke svým žákům. Byl velice oblíbeným, nikoliv ovšem nenáročným učitelem a dokazoval, že i psychologie může obsahovat legraci. Jako pedagog působil na 3. lékařské fakultě UK a na Filozofické fakultě UK, kde mu byl v roce 2012 udělen profesorský titul.

Psycholog obvykle mluví zdlouhavě, složitě a trochu nesrozumitelně. Prof. Kebza ale svými výklady rychle zaujal a vyjádřil se jasně a pregnantně a svými závěry vždy nabízel polemiku. A to nejen v rodném jazyce. I tato schopnost mu nabídla předsednickou pozici na mnoha konferencích a kongresech a členství v řadě mezinárodních společností. Mimo jiné byl zástupcem Českomoravské psychologické společnosti v předsednictvu European Federation of Psychologists Associations.

Hovořit o blízkém člověku v minulém čase je frustrující. Přečtěme si však něco z prací prof. Kebzy o psychické odolnosti a zvládání stresu a vzpomínáme s úsměvem.

Doc. MUDr. Lumír Komárek, CSc.